Prima instanță: Judecătoria Chișinău (sediul Centru), judecător Boțan Olga
Dosarul nr. 2r-2327/24 (2-24077475-02-2r-12082024)

D E C I Z I E

21 noiembrie 2024 mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții de Apel Chișinău

Având în componența sa:
Președintele completului, judecătorul Panov Ana
Judecătorii Malîi Ala și Mămăligă Natalia

soluționând fără citarea părților, recursul declarat de Morjina Cristina, Tolstaia Svetlana, Aga Ion și de avocatul Răileanu Petru în interesele lui Ștefaniuc Oleg,

împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 19 iulie 2024, prin care a fost restituită cererea de chemare în judecată,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Morjina Cristina, Tolstaia Svetlana, Aga Ion și Ștefaniuc Oleg împotriva SA „Termoelectrica" și SRL „Info Bon", intervenient accesoriu Direcția generală locativ-comunală și amenajare, cu privire la constatarea încălcării dreptului consumatorului, declararea ilegalității plăților și obligarea excluderii sumelor calculate,

a c o n s t a t a t :

Circumstanțele cauzei:

La 12 iulie 2024 Morjina Cristina, Tolstaia Svetlana, Aga Ion și avocatul Răileanu Petru în interesele lui Ștefaniuc Oleg au depus cerere de chemare în judecată împotriva SA „Termoelectrica" și SRL „Info Bon", intervenient accesoriu Direcția generală locativ-comunală și amenajare, cu privire la constatarea încălcării dreptului consumatorului, declararea ilegalității plăților și obligarea excluderii sumelor calculate.

Poziția instanței de fond:

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 19 iulie 2024 a fost restituită cererea de chemare în judecată înaintată de Morjina Cristina, Tolstaia Svetlana, Aga Ion și Ștefaniuc Oleg împotriva SA „Termoelectrica” și SRL „Info Bon”, intervenient accesoriu Direcția generală locativ-comunală și amenajare, cu privire la constatarea încălcării dreptului consumatorului, declararea ilegalității plăților și obligarea excluderii sumelor calculate, în temeiul art. 170 alin. (1) lit. a) Cod de procedură civilă. S-a remis potențialilor reclamanți încheierea, cererea de chemare în judecată cu toate documentele anexate. S-a explicat potențialilor reclamanți că restituirea cererii de chemare în judecată nu exclude posibilitatea adresării repetate în judecată a aceluiași reclamant, cu aceiași acțiune, împotriva aceluiași pârât, cu același obiect și aceleași temeiuri dacă reclamantul a lichidat încălcările.

Solicitarea recurenților:

Nefiind de acord cu soluția primei instanțe, la 30 iulie 2024, Morjina Cristina, Tolstaia Svetlana, Aga Ion și avocatul Răileanu Petru în interesele lui Ștefaniuc Oleg au declarat recurs împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 19 iulie 2024, solicitând admiterea recursului, casarea încheierii primei instanțe și remiterea cauzei la rejudecare în prima instanță.

Argumentele recurentului:

În argumentarea cererii de recurs, recurenții Morjina Cristina, Tolstaia Svetlana, Aga Ion și Ștefaniuc Oleg au invocat că, la 12 iulie 2024, au depus cererea de chemare în judecată împotriva SA „Termoelectrica” și SRL „Info Bon”, intervenient accesoriu Direcţia generală locativ-comunală şi amenajare cu privire la constatarea încălcării drepturilor consumatorului, declararea ilegalităţii plăților, obligarea excluderii din chitantele a sumelor calculate.

În cererea lor, recurenţii au comunicat că Morjina Cristina, Tolstaia Svetlana, Aga Ion și Ştefaniuc Oleg sunt proprietari sau coproprietari ai apartamentelor din mun.Chişinău. Din cauza funcţionării slabe ale sistemului centralizat, apartamentele reclamanţilor au fost deconectate oficial de la sistemul termic centralizat. În apartamentele reclamanţilor nu există conducte de tranzit, întrucât bucla se face la etajele inferioare. Apartamentele reclamanţilor sunt încalzite cu cazan de încălzire pe gaz natural, şi acest fapt este bine cunoscut de reprezentanţii SA „Termoelectrica” şi întreprinderile care gestionează și deservesc blocurile locative, inclusiv şi Direcţia generală locativ-comunală şi amenajare.

Afirmă că, la 4 octombrie 2023, a fost adoptată hotărârea Guvernului nr. 752 pentru modificarea Regulamentului cu privire la modul de prestare şi achitare a serviciilor locative, comunale şi necomunale pentru fondul locativ, contorizarea apartamentelor şi condiţiile deconectării acestora de la/reconectării la sistemele de

încălzire şi alimentare cu apă, aprobat prin hotărârea Guvernului nr. 191/2002, care a fost publicată în Monitorul Oficial din 20 octombrie 2023.

Indică că în decembrie 2023-ianuarie 2024, recurenţii au primit primele chitanţe pentru energia termică, însă acestea nu conţin informaţii în ce bază şi pentru ce perioadă a fost emisă sau pentru ce spaţiu este calculată taxa suplimentară. Totodată, conţin cifre de consum pentru zonele comune, în ciuda faptului că acestea în mare parte nu sunt încălzite sau absente. În acelaşi timp, sumele totale calculate pentru apartamentele recurenţilor au variat între 30 şi 70% din sumele pentru apartamente similare conectate la sistemul de încălzire centralizată.

Din acest motiv, în vederea respectării procedurii de soluţionare prealabilă, reclamanţii au depus cereri prealabile către SA „Termoelectrica", companiile de gestionare care deservesc blocurile locative în care se află apartamentele recurenţilor, şi SRL „InfoBon", în care, printre altele, au indicat faptul că, până la recepţionarea răspunsului complet, folosind drepturile oferite de legislaţia Republicii Moldova şi standardele internaţionale, recurenţii suspendă plăţile pentru acest tip de serviciu comunal.

A remarcat că pârâții au răspuns formal cu referire la obligaţiile de plată a facturilor chiar dacă nu există contract şi nu există conductele, conform hotărârii Guvernului nr.191/2002 şi hotărârii Guvernului nr. 752/2023, iar unii din recurenţi nici nu au primit răspunsuri.

La fel, indică că reprezentanţii companiilor de gestionare înainte de începerea sezonului de încălzire, nici măcar nu au efectuat o verificare completă a caracteristicilor individuale ale apartamentelor şi blocurilor recurenţilor, în mordul prevăzut în hotărârea Guvernului nr. 191/2002.

Notează că noile chitanţe pentru energia termică primite de recurenţi, la fel nu conţin careva date noi sau careva recalcule, însă în aceste documente figurează noile sume nefondate pentru perioada anterioară a sezonului termic 2023-2024.

Reieşind din aceste motive, şi ţinând cont de încălcarea drepturilor lor, recurenţii au suspendat plăţile pentru chitanţele de încălzire şi la 12 iulie 2024 au depus cererea de chemare în judecată.

Consideră că prin prisma prevederilor art. 308, art. 312 alin. (1), art. 313 alin. (3), art. 314, art.316 alin. (3), art. 321 alin. (1), art. 997 alin. (1) din Codul civil, art. 23 alin.(2) din Constituţia, art. 12 din Legea nr. 105/2003 ce se referă la obligaţiile părţilor în litigiu, relaţiile între părţi poartă exclusiv un caracter civil, care urmează a fi examinat de către instanţa de judecată de ordinea examinării cauzelor civile conform competenţei.

Termenul de declarare a recursului:

În corespundere cu prevederile art. 425 Cod de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Din actele cauzei rezultă că încheierea recurată a fost pronunţată la 19 iulie 2024, iar cererea de recurs a fost depusă la 30 iulie 2024, prin intermediul poștei electronice (f.d.14-20).

Astfel, recursul declarat de Morjina Cristina, Tolstaia Svetlana, Aga Ion și de avocatul Răileanu Petru în interesele lui Ștefaniuc Oleg împotriva încheierii Judecătoriei Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 19 iulie 2024 se consideră depus în termen.

Aprecierea instanţei de recurs:

Analizând legalitatea și temeinica încheierii atacate, prin prisma argumentelor invocate de către participanții la proces și a materialelor din dosar, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău conchide că recursul urmează a fi admis și casată încheierea contestată, reieșind din considerentele ce succed.

În conformitate cu prevederile art. 426 alin. (3) Cod de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului şi a referinţei la recurs, fără examinarea admisibilităţii şi fără participarea părţilor.

În temeiul art. 427 lit. b) Cod de procedură civilă, instanţa de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept: să admită recursul şi să caseze integral sau parţial încheierea, restituind spre rejudecare problema soluţionată prin încheierea casată.

Conform art. 2 alin. (1) Cod de procedură civilă, procedura de judecare a cauzelor civile în instanţele judecătoreşti de drept comun este stabilită de Constituţia Republicii Moldova, de hotărârile şi deciziile Curţii Europene a Drepturilor Omului, de hotărârile Curţii Constituţionale, de prezentul cod şi de alte legi organice. Normele de drept procedural civil din alte legi trebuie să corespundă dispoziţiilor fundamentale ale Constituţiei Republicii Moldova şi prezentului cod.

La judecarea recursului, Colegiul judiciar a stabilit că, la 12 iulie 2024, Morjina Cristina, Tolstaia Svetlana, Aga Ion și avocatul Răileanu Petru în interesele lui Ștefaniuc Oleg au depus cerere de chemare în judecată împotriva SA „Termoelectrica” și SRL „Info Bon”, intervenient accesoriu Direcția generală locativ-comunală și amenajare, cu privire la constatarea încălcării dreptului reclamanților Morjina Cristina, Tolstaia Svetlana, Aga Ion și Ștefaniuc Oleg în calitate de consumatori în ce privește refuzul de a încheia contracte individuale, calcularea plăților pentru serviciile inexistente și necomandate în lipsa contractelor

individuale; de a declara ilegale și nefondate pretențiile SA „Termoelectrica” și SRL „Info Bon” privind solicitarea plăților începând cu luna noiembrie 2023 pînă la ultima chitanță la data adoptării deciziei judecătorești, pentru serviciile necomandate; obligarea SA „Termoelectrica” și SRL „Info Bon” de a exclude sumele calculate greșit, începând cu luna noiembrie 2023 pînă la ultima chitanță la data adoptării hotărârii judecătorești.

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 19 iulie 2024 a fost restituită cererea de chemare în judecată înaintată de Morjina Cristina, Tolstaia Svetlana, Aga Ion și Ștefaniuc Oleg împotriva SA „Termoelectrica” și SRL „Info Bon”, intervenient accesoriu Direcția generală locativ-comunală și amenajare, cu privire la constatarea încălcării dreptului consumatorului, declararea ilegalității plăților și obligarea excluderii sumelor calculate, în temeiul art. 170 alin. (1) lit. a) Cod de procedură civilă.

Examinând conţinutul încheierii Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 19 iulie 2024, Colegiul judiciar conchide că instanţa de fond a interpretat eronat normele aplicabile speţei, ceea ce a dus la formularea eronată a concluziilor cu privire la soluționarea litigiului dedus judecăţii.

Colegiul relevă că, în corespundere cu prevederile art. 170 alin. (1) lit. a) Cod de procedură civilă judecătorul restituie cererea de chemare în judecată, dacă reclamantul nu a respectat procedura de soluţionare prealabilă a cauzei pe calea extrajudiciară, inclusiv prin mediere, prevăzută de lege pentru categoria respectivă de cauze sau de contractul părţilor.

În sensul normelor de drept enunțate, Colegiul civil consideră că instanța inferioară eronat a aplicat legea procesuală, restituind cererea de chemare în judecată pe motiv că nu a fost respectată calea prealabilă. Or, norma art. 170 alin. (1) lit. a) Cod de procedură civilă stipulează expres obligativitatea respectării procedurii prealabile, prevăzută de lege pentru categoria respectivă de cauze sau de contractul părţilor.

Astfel, se atestă două situații în care urmează a fi respectată procedura prealabilă, și anume: în cazul în care părțile au stipulat aceasta în contract, prin manifestarea liberă a voinței și în cazul expres statuat de lege.

În contextul celor expuse, în lipsa unei norme legale care ar prevede obligația de a parcurge calea prealabilă, instanţa de fond nu era în drept de a restitui cererea, deoarece reieșind din esența și natura raportului juridic litigios inițiat prin cererea de chemare în judecată, reclamanții nu au avut obligaţia de a respecta o procedură prealabilă în privința tuturor pretențiilor formulate.

Prin urmare, instanța de fond incorect a conchis că era necesară respectarea procedurii prealabile, or pentru cerința privind excluderea sumelor calculate greșit în chitanțe, nu este prevăzută procedura de soluționare a litigiului pe cale amiabilă.

Astfel, soluţia adoptată de instanţa de fond prin încheierea recurată nu este compatibilă cu respectarea garanţiilor unui proces echitabil, în sensul prevederilor art. 6 § 1 CEDO, care statuează că orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public şi într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanţă independentă şi imparţială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor şi obligaţiilor sale cu caracter civil.

Adiţional, principiul disponibilităţii reglementat de art. 27 alin.(1) Cod de procedură civilă indică la afirmarea disponibilităţii în drepturi în posibilitatea participanţilor la proces, în primul rând a părţilor, de a dispune liber de dreptul subiectiv material sau de interesul legitim supus judecăţii, precum şi de a dispune de drepturile procedurale, de a alege modalitatea şi mijloacele procedurale de apărare.

Consecvent, instanța de recurs atestă netemeinicia concluziilor instanței de fond privind nerespectarea procedurii prealabile.

Colegiul civil reține că, prin prisma art. 6 pct.1 din Convenția Europeană, precum și prin prisma jurisprudenței Curții Europene, dreptul de acces la justiție poate implica limitări, inclusiv de ordin procedural, cît timp acestea sunt rezonabile și proporționale cu scopul urmărit.

Deci, reținând ca acest instrument procedural a fost utilizat defectuos, Colegiul conchide lipsa temeiurilor care ar justifica menținerea încheierii din 19 iulie 2024, emisă de instanța de fond.

Pe cale de consecinţă, instanţa de recurs concluzionează asupra necesității admiterii recursului declarat de către Morjina Cristina, Tolstaia Svetlana, Aga Ion și de avocatul Răileanu Petru în interesele lui Ștefaniuc Oleg.

În acest sens, Colegiul civil reține că accesul liber la justiție constituie un aspect inerent al dreptului la un proces echitabil, principiu complex, care cuprinde mai multe relații şi drepturi fundamentale, prin care se poate garanta exercitarea lui deplină, or, fără un acces efectiv la instanță, drepturile oferite justițiabililor ar fi iluzorii.

Astfel spus, dreptul de acces la justiție este înțeles ca un drept de acces concret şi efectiv, presupunând ca justițiabilul să beneficieze de o posibilitate clară şi concretă de a contesta un act ce aduce atingere drepturilor sale.

Pornind de la premisa că, drepturile fundamentale trebuie garantate într-o manieră concretă şi reală, iar nu iluzorie şi teoretică, imposibilitatea concretă de sesizare a unei instanțe de către persoana interesată constituie o încălcare a dreptului acesteia de acces la justiție.

Reiterând motivele de fapt și de drept enunțate, statuând că instanța de fond eronat a restituit cererea de chemare în judecată în cauză, Colegiul civil conchide de a admite recursul declarat de Morjina Cristina, Tolstaia Svetlana, Aga Ion și de

avocatul Răileanu Petru în interesele lui Ștefaniuc Oleg, cu casarea încheierii Chișinău (sediul Centru) din 19 iulie 2024 și restituirea cauzei spre rejudecare în instanța de fond, la faza primirii cererii de chemare în judecată, în același complet de judecată.

În conformitate cu art. 423-424, art.427 lit. b) și art.428 Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău,-

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de către Morjina Cristina, Tolstaia Svetlana, Aga Ion și de avocatul Răileanu Petru în interesele lui Ștefaniuc Oleg.

Se casează încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 19 iulie 2024, emisă în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de către Morjina Cristina, Tolstaia Svetlana, Aga Ion și Ștefaniuc Oleg împotriva SA „Termoelectrica”, intervenient accesoriu Direcția generală locativ-comunală și amenajare, cu privire la constatarea încălcării dreptului consumatorului, declararea ilegalității plăților și obligarea excluderii sumelor calculate, cu restituirea cauzei spre rejudecare în aceiași instanță şi în același complet de judecată, la faza primirii cererii de chemare în judecată.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Preşedintele completului,
Judecătorul: Panov Ana

Judecătorii: Malîi Ala

Mămăligă Natalia